

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت

و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق

آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران

مردادماه ۱۳۹۴

بسمه تعالی

«دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی

برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران»

شورای پول و اعتبار در چارچوب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۲ و اصلاحیه‌های پس از آن و به استناد ماده ۳۵ آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۷۸ هیأت وزیران و اصلاحات و الحاقات بعدی آن، «دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران» را که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده می‌شود، به شرح ذیل تصویب نمود:

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این دستورالعمل، عناوین ذیل به جای عبارت‌های مربوط بکار می‌روند:

- ۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۲-۱- **سازمان:** سازمان هر یک از مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۳-۱- **منطقه:** هر یک از مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران؛
- ۴-۱- **دبیرخانه:** دبیرخانه شورایی عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی؛
- ۵-۱- **مؤسسه اعتباری خارجی:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی که در خارج از ایران تأسیس شده و تحت نظارت مرجع نظارت بانکی کشور متبوع خویش به عملیات بانکی اشتغال دارد و متقاضی ایجاد واحد بانکی برون مرزی در منطقه می‌باشد.
- ۶-۱- **واحد بانکی برون مرزی:** مشتمل بر مؤسسه اعتباری برون مرزی و شعبه برون مرزی می‌باشد.
- ۷-۱- **مؤسسه اعتباری برون مرزی:** بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی است که با مجوز بانک مرکزی در منطقه تأسیس شده و در چارچوب این دستورالعمل به بانکداری برون مرزی اشتغال دارد.
- ۸-۱- **شعبه برون مرزی:** واحد عملیاتی از مؤسسه اعتباری خارجی است که با مجوز بانک مرکزی و در چارچوب این دستورالعمل به بانکداری برون مرزی در منطقه اشتغال دارد.
- ۹-۱- **بانکداری برون مرزی:** انجام عملیات بانکی منحصراً با پولی غیر از ریال ایران؛
- ۱۰-۱- **سمت مدیریتی:** مشتمل بر عضو هیأت مدیره، مدیرعامل، قائم مقام مدیرعامل، رییس و معاون رییس شعبه برون مرزی می‌باشد.

۱۱-۱- اشخاص مقیم: مشتمل بر: الف- اتباع ایرانی که در قلمرو تحت حاکمیت جمهوری اسلامی ایران سکونت دارند. ب- اتباع غیرایرانی که دارای پروانه اقامت در ایران می‌باشند. ج- اشخاص حقوقی که در ایران به ثبت رسیده باشد.

۱۲-۱- اشخاص حقوقی خارجی: اشخاص حقوقی که در خارج از ایران به ثبت رسیده‌اند.

۱۳-۱- سرمایه اعطایی: وجوهی که مؤسسه اعتباری خارجی برای شروع فعالیت شعبه برون‌مرزی در منطقه، به عنوان سرمایه به آن تخصیص داده و پرداخت می‌نماید.

۱۴-۱- مرجع نظارتی: مقام مسئول ناظر بر مؤسسات اعتباری در کشور متبوع مؤسسه اعتباری خارجی؛

فصل دوم - شرایط ایجاد واحد بانکی برون‌مرزی

ماده ۲- ایجاد واحد بانکی برون‌مرزی و اشتغال به بانکداری برون‌مرزی در منطقه منوط به تسلیم تقاضا به سازمان توسط متقاضی، موافقت سازمان با آن تقاضا و صدور مجوز توسط بانک مرکزی و ثبت واحد بانکی مزبور در منطقه می‌باشد.

ماده ۳- صرفاً تقاضاهایی در خصوص واحد بانکی برون‌مرزی توسط بانک مرکزی قابل رسیدگی خواهد بود که به پیشنهاد سازمان و از طریق دبیرخانه به بانک مرکزی ارایه شود.

ماده ۴- تأسیس مؤسسه اعتباری برون‌مرزی در منطقه در قالب شرکت سهامی عام یا خاص با سهام بانام امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۵- اساسنامه مؤسسه اعتباری برون‌مرزی و هرگونه تغییرات بعدی آن باید پس از پیشنهاد سازمان به تصویب شورای پول و اعتبار برسد.

ماده ۶- مؤسسه اعتباری برون‌مرزی که در منطقه به ثبت برسد و مرکز اصلی آن در همان منطقه باشد، مؤسسه اعتباری برون‌مرزی ایرانی محسوب می‌شود.

ماده ۷- تملک سهام مؤسسه اعتباری برون‌مرزی توسط اشخاص خارجی در زمان تأسیس و یا فعالیت آن موکول به موافقت بانک مرکزی خواهد بود.

ماده ۸- تملک بیش از ده درصد سهام مؤسسه اعتباری برون‌مرزی توسط اشخاص، منوط به موافقت بانک مرکزی، امکان‌پذیر است.

ماده ۹- ایجاد شعبه برون‌مرزی در منطقه، صرفاً توسط مؤسسه اعتباری خارجی امکان‌پذیر است.

فصل سوم - سرمایه مورد نیاز برای ایجاد و فعالیت واحد بانکی برون‌مرزی

ماده ۱۰- حداقل سرمایه و سرمایه اعطایی مورد نیاز برای ایجاد واحد بانکی برون‌مرزی در منطقه به شرح زیر می‌باشد:

۱۰-۱- بانک: حداقل ۲۵ میلیون (۲۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛

۱۰-۲- مؤسسه اعتباری غیربانکی: حداقل ۱۵ میلیون (۱۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر

ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛

۱۰-۳- شعبه مؤسسه اعتباری خارجی: حداقل ۵ میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر

ارزهای معتبر مورد قبول بانک مرکزی؛

تبصره ۱- صدور مجوز توسط بانک مرکزی منوط به تودیع کامل سرمایه به ارز نزد آن بانک خواهد بود.

تبصره ۲- در مورد شعبه برون مرزی، خروج سرمایه اعطایی فقط در زمان تعطیلی شعبه امکان پذیر می باشد.

تبصره ۳- حداقل سرمایه تعیین شده واحد بانکی برون مرزی بنا به تشخیص بانک مرکزی قابل تجدیدنظر خواهد بود. در هر حال، حداقل سرمایه واحد بانکی برون مرزی نباید از ارقام تعیین شده در آیین نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۸/۰۹/۰۹ هیأت وزیران، کمتر باشد.

فصل چهارم - مقررات ناظر بر فعالیت واحد بانکی برون مرزی

ماده ۱۱- واحد بانکی برون مرزی مجاز به انجام عملیات و معاملات به ریال ایران نمی باشد و باید معاملات و عملیات خود را منحصراً به پول های خارجی انجام دهد.

ماده ۱۲- اخذ سپرده و اعطا/ایجاد تسهیلات و اعتبار توسط واحد بانکی برون مرزی در چارچوب رویه های بانکداری بین المللی انجام می شود.

ماده ۱۳- اخذ سپرده از اشخاص اعم از مقیم یا غیرمقیم توسط واحد بانکی برون مرزی مجاز می باشد.

تبصره - اخذ سپرده از اشخاص مقیم صرفاً به صورت حواله ای و از محل ارز متعلق به اشخاص مزبور، امکان پذیر است.

ماده ۱۴- حداقل مبلغ سپرده پذیری از اشخاص، پنجاه هزار یورو یا معادل آن به سایر ارزهای معتبر می باشد.

ماده ۱۵- افتتاح حساب سپرده جاری یا هر گونه حساب مشابه که امکان برداشت از آن از طریق چک فراهم باشد، توسط واحد بانکی برون مرزی ممنوع است.

ماده ۱۶- اعطا/ایجاد تسهیلات و اعتبار به اشخاص اعم از مقیم و غیرمقیم توسط واحد بانکی برون مرزی مجاز است.

ماده ۱۷- واحد بانکی برون مرزی موظف است شرح کاملی از زمینه فعالیت، محصولات و خدمات بانکی قابل ارایه، بازار هدف، نرخ های سود و کارمزدها، تضمین سپرده ها و نظایر آن را به طور شفاف برای عموم اطلاع رسانی نماید.

ماده ۱۸- واحد بانکی برون مرزی مکلف است عبارت "برون مرزی" را همواره پس از نام خود بکار برد.

ماده ۱۹- واحد بانکی برون مرزی می تواند در چارچوب رویه ها و استانداردهای بانکی بین المللی و در چارچوب اساسنامه و اجازه نامه دریافتی خود به انواع عملیات و خدمات بانکی به ارز مبادرت ورزد.

ماده ۲۰- واحد بانکی برون مرزی باید معادل پنج درصد سپرده‌های دریافتی را به نوع ارزی که بانک مرکزی تعیین می‌کند، به عنوان سپرده قانونی نزد آن بانک تودیع نماید.

تبصره - بانک مرکزی مجاز است به تشخیص خود نسبت به سپرده‌های قانونی تودیع شده به ارز،

سود ارزی متناسب با بازارهای بین‌المللی به واحد بانکی برون مرزی پرداخت نماید.

ماده ۲۱- نرخ سود سپرده‌ها، تسهیلات و کارمزد انواع خدمات بانکی واحد بانکی برون مرزی و همچنین نرخ خرید و فروش ارز بر اساس شرایط عرضه و تقاضا در بازار، تعیین می‌شود.

ماده ۲۲- نقل و انتقال کلیه ارزها از خارج از کشور به منطقه و از هر منطقه به سایر مناطق و خارج از کشور توسط واحد بانکی برون مرزی آزاد است.

ماده ۲۳- نقل و انتقال ارز به هر شکلی از منطقه به سایر نقاط کشور و بالعکس توسط واحد بانکی برون مرزی تابع ضوابط و مقررات ارزی کشور خواهد بود.

ماده ۲۴- واحد بانکی برون مرزی باید در تابلوی خود عبارت «با مجوز رسمی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» را ذکر نموده و در تمامی سربرگ‌های خود، شماره و تاریخ اجازه‌نامه فعالیت خود را درج نماید.

ماده ۲۵- ساعت کار واحد بانکی برون مرزی توسط سازمان تعیین می‌گردد.

فصل پنجم - نظارت بر واحد بانکی برون مرزی

ماده ۲۶- واحد بانکی برون مرزی موظف به رعایت تمامی قوانین و مقررات پولی و بانکی ناظر بر مناطق آزاد، مفاد اساسنامه مصوب و بخشنامه‌ها و دستورهای بانک مرکزی که در چارچوب قوانین و مقررات صادر می‌شود، می‌باشد.

ماده ۲۷- تشخیص موارد تخلف از مفاد این دستورالعمل و سایر قوانین و مقررات پولی و بانکی با بانک مرکزی است. با متخلفین مطابق قوانین و مقررات از جمله اعمال موارد ذیل رفتار می‌شود.

۲۷-۱- اخطار کتبی؛

۲۷-۲- دستور کتبی برای توقف و یا رفع موارد تخلف و انجام اقدامات اصلاحی در چارچوب برنامه زمانی مورد تأیید بانک مرکزی؛

۲۷-۳- دستور تهیه صورت‌های مالی در مقاطع زمانی مورد نظر بانک مرکزی و تهیه گزارش حسابرسی؛

۲۷-۴- تشدید الزامات احتیاطی؛

۲۷-۵- سلب صلاحیت حرفه‌ای دارندگان سمت مدیریتی در واحد بانکی برون مرزی؛

۲۷-۶- ممنوع کردن یا ایجاد محدودیت برای واحد بانکی برون مرزی در انجام بعضی از فعالیت‌ها و عملیات بانکی؛

۲۷-۷- انتصاب مدیر موقت یا ناظر مقیم برای حصول اطمینان از حسن اجرای اقدامات اصلاحی مقرر از سوی بانک مرکزی؛

۲۷-۸- لغو اجازه‌نامه تأسیس؛

تبصره ۱- بانک مرکزی می‌تواند برحسب میزان اهمیت تخلف و دفعات تکرار، یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی فوق را پس از طی مراحل قانونی به مورد اجرا گذارد.

تبصره ۲- در صورت سلب صلاحیت حرفه‌ای دارندگان سمت مدیریتی در واحد بانکی برون‌مرزی، فرد ذی‌ربط عزل شده تلقی می‌گردد. ادامه تصدی این افراد در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال عمومی محسوب می‌شود.

تبصره ۳- حقوق و مزایای مدیر موقت یا ناظر مقیم، با نظر بانک مرکزی تعیین و توسط واحد بانکی برون‌مرزی پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴- حیطه وظایف و مسئولیت‌ها و اختیارات مدیر موقت و ناظر مقیم، توسط بانک مرکزی تعیین خواهد شد.

تبصره ۵- واحد بانکی برون‌مرزی که اجازه‌نامه تأسیس آن لغو می‌شود، از تاریخ الغاء اجازه تأسیس، منحل شده و تا خاتمه تصفیه و آگهی آن، طبق دستور بانک مرکزی عمل می‌نماید.

فصل ششم - سایر

ماده ۲۸- واحد بانکی برون‌مرزی در مواردی که در این دستورالعمل ذکر نشده است از جمله در خصوص مقولاتی چون انحلال، ورشکستگی و تصفیه، تابع قوانین و مقررات جاری از جمله قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران، قانون پولی و بانکی کشور، قانون تجارت، قانون مبارزه با پولشویی، قانون برنامه‌های پنج‌ساله توسعه جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه اجرایی عملیات پولی و بانکی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران، آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی، دستورالعمل اجرایی نحوه تأسیس، فعالیت، نظارت و تعطیلی شعب بانک‌های خارجی در ایران و سایر قوانین و مقررات مربوط و همچنین اساسنامه مصوب خود می‌باشد. کلیه مقررات و مصوبات قبلی شورای پول و اعتبار ناظر بر بانکداری برون‌مرزی مغایر با این دستورالعمل، از تاریخ اجرای این دستورالعمل ملغی‌الآثر می‌شود.

"دستورالعمل اجرایی ناظر بر تأسیس، فعالیت، نظارت و انحلال واحدهای بانکی برون‌مرزی در مناطق آزاد تجاری صنعتی جمهوری اسلامی ایران" در ۲۸ ماده و ۱۰ تبصره در یک‌هزار و دویست و پنجمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۵/۶ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.